

ملګري ملتونه: په افغانستان کې د اقلیم په اړه بېرني ټوليز اقدام ته اړتیا ده

کابل، د ۲۰۲۲ کال د نوامبر ۶مه - د افغانستان خلک د اقلیم د ویجاړونکو اټکلونو پر څنډه ولاړ دي. لکه څرنګه چې نن د COP27 د غړو هیوادونو کنفرانس پرانیستل کیږي، په افغانستان کې ملګري ملتونه په هیواد کې د بدلیدونکي اقلیم د ویجاړونکو اغیزو د مخنیوي لپاره د بېرنيو ډله ییزو ګامونو د پورته کولو غوښتنه کوي چې د اقلیمي اغیزو پر وړاندې خورا لږ چمتووالی لري مګر د اقلیم اړوند ګواښونو لپاره د نړۍ په کچه شپږم ډیر اغیزمن شوی هیواد دی.

افغانستان لا د مخه له پرلپسې طبیعي ناورینونو سره مخامخ دی چې د خلکو ژوند، معیشت، کورونو او زیربناوو ته یې زیان رسولی. دغه شته ګواښونه پر کرنیز معیشت د افغانانو له پیرې اټکا، د افغانستان له ضعیف ایکوسیستم، جدي ډاډېرېالي تخریب، کمزوري ټولنیز- اقتصادي پرمختګ او له څلورو لسيزو د زیاتو جګړو له اغیزو سره یوځای د اقلیم له اړخه د سختې زیانمنې بستر غورولې دی. د هیواد په ډیرو برخو کې وچکالي معمول ګرځېدلې، او پرلپسې شدید وربښتونه د سیلابونو او د ځمکې ښویدني لامل شويدي. دې مسلي نه یوازي دا چې د افغانانو ژوند سخت کړی، بلکې د اقتصادي پرمختیا او د خوړو خونديتوب یې سخت اغیزمن کړی او د مهاجرت لامل شوی.

د ملګرو ملتونو د سرمنشي د ځانګړي استازي مرستیال او د بشردوستانه چارو همغږي کونکي ډاکټر رامیز الاکبروف وویل: "د دغو اقلیمي ننگونو تر ټولو ډیر زیان عامو افغانانو ته رسېږي." هغه زیاته کړه: "دا زړه پورنونکي ده چې د چاپیریالي ناورینونو ډیر اغیز په ترټولو ډیرو زیان منونکو افغانانو پریوځي. په داسې حال کې چې مور په دوامداره توګه د لنډ مهاله بحرانونو په اداره بوخت یو او د تطبیق لپاره د کافي تمویل په نشتوالي کې اوږدمهاله انعطاف او تطابق رامینځته کول په زیاتیدونکي توګه ننگونه ده".

افغانستان لا دمخه د څو کلني وچکالي شاهد دی چې په کلیوالي سیمو کې یې خلک تباہ کړي او د روان کال په لومړیو کې سخت سیلابونه د هغه څه یو تصویر و چې احتمال یې و.

په افغانستان کې د چاپیریال د انعطاف او د اقلیم د تطابق پر وړاندې ننگونې ډیرې او بیلابیلې دي، چې سیاسي او د حکومتولۍ مسایل او همدا ډول د مالي سرچینو شتون یې لا پیچلې کړي دي. "د جنګونو، کړکېچونو او په بیلابیل فکر روانې نړۍ - او په افغانستان کې د جګړو په پایله کې، ټول باید د اقلیم بېرني حالت ته د حل لارې دموندلو لپاره سره یوځای شي. زه په افغانستان کې اوسنی واکمنه اداره هڅوم چې د اقلیم د بدلون او د چاپیریال د تخریب ګواښ ته جدي پام وکړي، او د افغانستان له پراخي تنوع څخه په ګټې اخیستنې د افغاني ټولني د ټولو برخو سره په ګډه د دغو ګواښونو د مخنیوي لپاره مبارزه وکړي. دا به دهر افغان - دیني او ولسي مشران، ښځې او نارینه، سوداګر او بزګران، ځوانان او مشران اړ کړي، چې له هغو ننگونو سره مقابله وکړي چې پر وړاندې یې پرتې دي".

"او بیا هم، افغان ولس په یوازیتوب سره نشي کولای له دغو ننگونې سره مقابله وکړي. زه په ورته وخت کې نړیواله ټولنه او تمویل کونکي هڅوم چې د افغانستان لپاره د اوږدمهاله اقلیم د موافقې د ملاتړ په اړه باجراته او نوښتګر فکر وکړي. له سیاسي خنډونو پرته، افغانستان د اقلیمي تمویل څخه بهرنه شي پاتې کېدای. مور به د لنډ مهاله بشري ټکنونو ځواب ویلو ته دوام ورکړو، مګر مور باید د تطبیق لپاره لاره هواره کړو. تطابق به ژوند او معیشت خوندي کړي."

د ملګرو ملتونو سرمنشي انتونيو ګوتیرش پر COP27 کنفرانس غږ وکړ چې د راتلونکي "پریکنده لسيزې" لپاره ډګرنديو او زرورو اقلیمي اقداماتو بنسټ کیږدي، چې د هغه په خبره "یا به د اقلیم نړیواله جګړه وګټل شي او یا به ویايل شي".

ډاکټر الاکبروف وویل: د افغانستان لپاره اوس اقدام ته اړتیا ده. "مور انتظار نشو کولی. افغانان د انتظار وخت نه لري. ټولي خواوي دې ګډه زمینه او ګډ لامل پیدا او د یو باثباته راتلونکي افغانستان لپاره دې کار وکړي. مور باید دا هم روښانه کړو چې دا ستونزه یوازي په افغانستان پورې ځانګړې نه ده، دا یوه لویه سیمه ییزه مسله ده، او اوس په افغانستان کې د څه نه کولو ناکامي به د ټولې سیمې د اقلیمي چارو پر وړاندې د پام وړ خنډ رامنځته کړي."